Lieta Nr.A420487111
A42-04871-11/36

# SPRIEDUMS
Latvijas tautas vārdā

Liepājā 2011.gada 2.novembrī

Administratīvā rajona tiesa šādā sastāvā:
tiesnese A.Kudrēviča,

piedaloties pieteicējai *M.E.*,
atbildētājas Liepājas pilsētas pašvaldības pusē pieaicinātās iestādes Liepājas pilsētas domes Pašvaldības policijas pārstāvim *A.L.*,

atklātā tiesas sēdē izskatīja administratīvā pārkāpuma lietu, kas ierosināta pēc *M.E.* (personas kods */personas kods/*) pieteikuma par Liepājas pilsētas pašvaldības policijas priekšnieka 2011.gada 16.marta lēmuma Nr.D48-142/237 atcelšanu.

## Aprakstošā daļa

[1] 2011.gada 11.janvārī Liepājas pilsētas pašvaldības policijas kārtībnieks sastādīja administratīvā pārkāpuma protokolu Nr.ZZ 253361 (turpmāk – Protokols) *(lietas 21.lapa)*. Protokolā konstatēts, ka *M.E.* nav uzturējusi tīrībā un kārtībā savam īpašumam pieguļošo teritoriju. Līdz ar to *M.E.* nav ievērojusi Liepājas pilsētas domes 2006.gada 8.jūnija saistošo noteikumu ,,Liepājas pilsētas īpašumu, teritoriju uzturēšanas un sabiedriskās kārtības noteikumi" Nr.13 (turpmāk – Noteikumi Nr.13) 3.3.5.punktā noteiktās prasības.

2011.gada 25.janvārī Liepājas pilsētas pašvaldības policijas Administratīvās nodaļas priekšnieks pieņēma lēmumu Nr.D48-142 (turpmāk – sākotnējais lēmums) *(lietas 33.lapa)*, ar kuru nolēma saukt *M.E.* pie administratīvās atbildības un saskaņā ar Liepājas pilsētas domes 2008.gada 5.jūnija saistošo noteikumu „Liepājas pilsētas administratīvās atbildības noteikumi" Nr.17 (turpmāk – Noteikumi Nr.17) 4.1.punktu sodīt pieteicēju ar naudas sodu Ls 20 apmērā.

Pieteicēja, nepiekrītot sākotnējam lēmumam, apstrīdēja to augstākā iestādē *(lietas 34.-35.lapa)*.

2011.gada 16.martā Liepājas pilsētas pašvaldības policijas priekšnieks pieņēma lēmumu Nr.D48-142/237 (turpmāk – Lēmums), ar kuru atstāja negrozītu sākotnējo lēmumu *(lietas 4.-5.lapa)*.

Lēmums pamatots ar turpmāk minētiem argumentiem.

[1.1] No lietā esošajiem foto uzņēmumiem redzams, ka pieteicējas īpašumam - */adrese/*, piegulošā ielas daļa līdz ielas braucamai daļai nav attīrīta no sniega un ledus līdz cietajam segumam. Fotogrāfijās fiksētais atbilst Protokolā norādītajiem faktiskajiem apstākļiem. Līdz ar to pareizi ir konstatēts, ka pieteicēja nav uzturējusi tīru viņas īpašumam piegulošo ielas daļu, t.i., atbilstoši Noteikumu Nr.13 3.3. un 3.3.5.punktā noteiktajām prasībām. Turklāt pieteicēja nenoliedz, ka nav izpildījusi minēto pienākumu.

[1.2] Nav pamatota pieteicējas atsauce uz Tiesībsarga atzinumu, jo saskaņā ar Tiesībsarga likuma 25.panta ceturto daļu Tiesībsarga atzinumam ir tikai rekomendējošs raksturs.

Atbilstoši Noteikumu Nr.13 3.2.punktam, noteikumi ir saistoši visām privātpersonām Liepājas pilsētas administratīvajā teritorijā. Līdz ar to pieteicējai bija pienākums izpildīt šo noteikumu prasības.

[1.3] Lietā pareizi konstatēti faktiskie un tiesiskie apstākļi, tādējādi atbilstoši materiālo un procesuālo tiesību normām pieteicēja pamatoti saukta pie administratīvās atbildības.

[2] 2011.gada 15.aprīlī Administratīvajā rajona tiesā saņemts pieteicējas pieteikums par Lēmuma atcelšanu.

Pieteikumā norādīts, ka uzliktais sods ir nelikumīgs un prettiesisks, jo Noteikumos Nr.13 noteiktais namīpašniekam pienākums ir uzskatāms par piespiedu darbu, kas ir cilvēktiesību pārkāpums. Turklāt šāda pienākuma izpilde no pieteicējas prasa lielu personīgo līdzekļu ieguldījumu (inventārs, pretslīdes materiāli). Pieteicējas ieskatā, Satversmes tiesa 2004.gada 21.maija spriedumā pretlikumīgi atzina, ka īpašumam piegulošās teritorijas uzkopšana ir uzskatāma par namīpašnieka pienākumu. Jāņem vērā, ka Latvija no 2004.gada 1.maija ir Eiropas Savienības dalībvalsts un līdz ar to tai ir jārēķinās ar Eiropas Savienības cilvēktiesību ievērošanas regulām. Turklāt arī Tiesībsargs atzinumā Nr.6-6/354 norādīja, ka Noteikumi Nr.13 daļā, kas attiecas uz īpašumam piegulošo publiskā lietošanā esošo teritoriju sakopšanu, neatbilst samērīguma principam un cilvēktiesībām.

[3] 2011.gada 18.maijā Administratīvajā rajona tiesā saņemts Liepājas pilsētas pašvaldības policijas (turpmāk – policija) rakstveida paskaidrojums, kurā lūgts sūdzību noraidīt, pamatojoties uz Lēmumā norādītajiem argumentiem *(lietas 17.-20.lapa)*.

[4] Pieteicēja tiesas sēdē pieteikumu uzturēja, pamatojoties uz tajā norādītajiem argumentiem.

[5] Iestādes pārstāvis tiesas sēdē pieteikumu neatzina uz Lēmumā ietverto argumentāciju.

## Motīvu daļa

[6] Ar Lēmumu pieteicēja saukta pie administratīvās atbildības par Noteikumu Nr.17 4.1.punktu par īpašumam piegulošās publiskās lietošanas teritorijas neuzturēšanu kārtībā, par ko piemērots naudas sods Ls 20 apmērā.

Lietā ir strīds par to, vai pieteicēja pamatoti saukta pie administratīvās atbildības par Noteikumu Nr.17 4.1.punktā paredzēto administratīvo pārkāpumu.

Minētā tiesību norma paredz, ka par īpašumu vai īpašumam piegulošās publiskās lietošanas teritorijas neuzturēšanu kārtībā izsaka brīdinājumu vai uzliek naudas sodu fiziskajām personām līdz divsimt piecdesmit latiem, bet juridiskajām personām – līdz tūkstoš latiem.

Līdz ar to tiesai lietā jāpārbauda, vai konkrētajos faktiskajos apstākļos pieteicējas rīcībā ir saskatāmas minētā administratīvā pārkāpuma pazīmes.

[7] Pārbaudot, vai pieņemot Lēmumu, ir ievēroti procesuālie un formālie priekšnoteikumi, tiesa secina, ka būtiski procesuāli pārkāpumi, kas varētu ietekmēt Lēmuma gala rezultātu, nav konstatējami. Lēmums satur visas administratīvā akta sastāvdaļas, kā to paredz Administratīvā procesa likuma 67.panta otrā daļa, ir izpildīts pieteicējas uzklausīšanas princips, atbildot uz pieteicējas rakstveida sūdzību. Lēmums pieņemts likumā noteiktajā termiņā. Lēmums satur Latvijas Administratīvo pārkāpumu kodeksa (turpmāk – kodekss) 274.panta otrajā daļā paredzētās sastāvdaļas.

[8] Tiesa vērtē, vai Lēmums atbilst materiālo tiesību normām.

[8.1] Noteikumu Nr.13 3.3.2.apakšpunktā sniegta jēdziena „piegulošā publiskās lietošanas teritorija" legāldefenīcija, un konkrēti, tā ir teritorija, kura robežojas ar attiecīgo īpašumu - ietves, izņemot sabiedriskā transporta pieturvietas, grāvji, caurtekas vai zāliens līdz brauktuves malai.

Noteikumu Nr.13 3.3.punkts noteic, ka īpašums vai īpašumam piegulošās teritorijas jāuztur tīrībā un kārtībā (t.i., teritorijas slaucīšana, zāliena pļaušana un nogrābšana, netīrumu, kritušo lapu un saslauku novākšana, sniega novākšana, sniega samešana kaudzē vai valnī, kaisīšana ar pretslīdes materiāliem atkalas laikā, netīrumu un saslauku novākšana). Savukārt ar 3.3.5.apakšpunktu tiek papildināts, ka sniega un apledojuma laikā jāpanāk droša gājēju ietves lietošana, t.i., jāievēro, lai gājēju ietves tiktu attīrītas no sniega un ledus līdz cietajam segumam un nokaisītas ar pretslīdes materiāliem.

No minētajām tiesību normām izriet, ka privātpersonai ir pienākums uzturēt tīrībā un kārtībā tās īpašumā, valdījumā, lietošanā vai apsaimniekošanā esošo nekustamo īpašumu, kā arī teritoriju (ietvi, grāvjus, caurtekas, zālienu) līdz brauktuves malai, kura robežojas ar attiecīgo īpašumu.

Tādējādi, lai personu varētu saukt pie atbildības par īpašumu vai īpašumam piegulošās publiskās lietošanas teritorijas neuzturēšanu kārtībā, proti, lai persona varētu būt minētā administratīvā pārkāpuma subjekts, ir jākonstatē, ka šī persona ir attiecīgā īpašuma vai teritorijas īpašnieks, lietotājs, nomnieks, valdītājs vai pārvaldnieks.

[8.2] Tiesa konstatē, ka lietā nepastāv strīds par to, ka pieteicēja ir nekustamā īpašuma */adrese/*, īpašniece. Tādējādi tiesa secina, ka pieteicēja ir atzīstama par Noteikumos Nr.13 noteikto subjektu. Līdz ar to tiesa atzīst, ka pieteicējai bija pienākums uzturēt tīrībā un kārtībā ne tikai nekustamo īpašumu */adrese/*, bet arī tā piegulošo teritoriju, atbilstoši Noteikumu Nr.13 3.3.punktā noteiktajam.

Lietā nav strīda, ka pieteicēja nav kopusi īpašumam piegulošo publiskā lietošanā esošo teritoriju, proti, nekustamajam īpašumam piegulošā gājēju ietve līdz brauktuves malai nebija attīrīta no sniega un ledus līdz cietajam segumam. Minēto faktu apstiprina gan pieteicējas paskaidrojums, gan lietā esošie pierādījumi, un konkrēti, Protokols *(lietas 21.lapa)*, policijas kārtībnieka 2010.gada 15.decembrī sastādītais Pārbaudes akts un tam pievienotās fotokopijas, kurās atspoguļota notikuma vieta un laiks *(lietas 22-25.lapa).*

Izvērtējot lietā esošos pierādījumus un lietas dalībnieku sniegtos paskaidrojumus, tiesa secina, ka iestāde pareizi konstatējusi, ka pieteicēja nav ievērojusi Noteikumu Nr.13 3.3.5.punktā noteiktās prasības.

[8.3] Noteikumu Nr.17 4.1.punkts paredz atbildību par Noteikumu Nr.13 3.3.punkta neievērošanu, un konkrēti. Par īpašumu vai īpašumam piegulošās publiskās lietošanas teritorijas neuzturēšanu kārtībā izsaka brīdinājumu vai uzliek naudas sodu fiziskajām personām līdz divsimt piecdesmit latiem, bet juridiskajām personām – līdz tūkstoš latiem.

Pamatojoties uz iepriekš izklāstīto, tiesa atzīst, ka pieteicēja pamatoti saukta pie administratīvās atbildības par Noteikumu Nr.17 4.1.punktā paredzēto administratīvo pārkāpumu.

[9] Saskaņā ar kodeksa 32.panta pirmo un otro daļu sodu par administratīvo pārkāpumu uzliet ietvaros, ko nosaka normatīvais akts, kurā paredzēta atbildība par izdarīto pārkāpumu. Uzliekot sodu, ņem vērā izdarītā pārkāpuma raksturu, pārkāpēja personību, viņa vainas pakāpi, mantisko stāvokli, atbildību mīkstinošos un pastiprinošos apstākļus.

Konkrētajā gadījumā Lēmums ir satura izvēles administratīvais akts, jo Noteikumu Nr.17 4.1.punkts paredz iespēju fiziskajām personām izteikt brīdinājumu vai arī uzlikt naudas sodu līdz 250 latiem, līdz ar to atbildētājam bija jāizdara lietderības apsvērumi.

[9.1] Izvērtējot Lēmuma saturu, tiesa konstatē, ka lēmums neatspoguļo lietderības apsvērumus par piemērotā soda noteikšanu.

Policija sākotnējā lēmumā ir norādījusi, ka uzliekot sodu, tiek ņemts vērā izdarītā pārkāpuma raksturs, pārkāpēja personība, viņas vainas pakāpe, mantiskais stāvoklis, atbildību mīkstinošie un atbildību pastiprinošie apstākļi, kuri konstatējami ar izdruku no IeM Informācijas centra sistēmas „Filtrs" par personai uzskaitītajiem administratīvajiem pārkāpumiem. Atbildību mīkstinošie apstākļi netiek konstatēti. Par atbildību pastiprinošu apstākli saskaņā ar kodeksa 34.panta pirmās daļas 2.punktu atzīts, ka *M.E.* atkārtoti gada laikā izdarījusi līdzīgu pārkāpumu *(lietas 33.lapas otrā puse)*.

No minētā izriet, ka atbildētāja ir ņēmusi vērā atbildību mīkstinošos apstākļus, taču lietā ir konstatēti tikai atbildību pastiprinoši apstākļi, nenorādot, kā tie ietekmē piemērotā soda izvēli.

[9.2] Tiesas vērtējumā pieteicējas izdarītais pārkāpums nav atzīstams par nebūtisku (izsakāms brīdinājums), jo ietves nekopšana traucē gājējiem, rada bīstamu situāciju, it īpaši ziemas periodā, kā arī veido nesakoptu pilsētvidi.

No procesa dalībnieku sniegtajiem paskaidrojumiem, kā arī no lietā esošiem pierādījumiem var secināt, ka pieteicēja nav savlaicīgi reaģējusi uz iepriekš izteiktajiem brīdinājumiem 2010.gada 4.februārī, 2009.gada 4.jūnijā, 2008.gada 1.decembrī *(skat. lietas 31.lapa)*. Šāda personas attieksme pret notikumu ir vērtējama kā nevērīga, jo

nepastāv vērā ņemami apstākļi, kas apgrūtinātu pieteicējas iespējas sakārtot īpašumam pieguļošo gājēju ietvi.

[9.3] Ņemot vērā pārkāpuma raksturu, pieteicējas subjektīvo attieksmi un to, ka lietā nav konstatējami atbildību mīkstinoši apstākļi, bet gan ir konstatējami vainu pastiprinoši apstākļi (gada laikā atkārtoti izdarīts līdzīgs pārkāpums), tiesas ieskatā sods ir noteikts samērīgs. Tiesas ieskatā minimālās sankcijas piemērošana konkrētajā lietā nav pamatota, jo pieteicēja nav sadarbojusies ar iestādi, nav izrādījusi vēlmi sakopt ietvi, lietā nav konstatēti vainu mīkstinoši apsţākļi, vai kādi citi faktori, kas liecinātu, ka piemērotais sods ir acīmredzami nesamērīgs. Šādā situācijā uzliktais naudas sods, kas ir ievērojami tuvu sankcijas minimālajai robežai, atzīstams pat par minimālu, bet ņemot vērā to, ka saskaņā ar kodeksa 286.panta otro daļu tiesa konkrētajā gadījumā nevar pieņemt pieteicējai nelabvēlīgāku lēmumu, tiesa atzīst piemēroto sodu par samērīgu izdarītajam pārkāpumam.

[10] Tiesa noraida kā nepamatotu pieteicējas iebildumu, ka prasība ievērot Noteikumu Nr.13 3.3. un 3.3.5.punktu ir uzskatāma par cilvēktiesību pārkāpumu.

[10.1] Saistošie Noteikumi Nr.13 izdoti saskaņā ar likuma „Par pašvaldībām" 43.panta pirmās daļas 5. un 6.punktu.

Likuma „Par pašvaldībām" 43.panta pirmās daļas 5. un 6.punkts paredz, ka dome (padome) ir tiesīga izdot saistošus noteikumus, paredzot administratīvo atbildību par to pārkāpšanu, ja tas nav paredzēts likumos, šādos jautājumos: par namu un to teritoriju un būvju uzturēšanu (5.punkts); par sanitārās tīrības uzturēšanu un īpašumam piegulošās publiskā lietošanā esošās teritorijas (gājēju ietves, izņemot sabiedriskā transporta pieturvietas, grāvji, caurtekas vai zālāji līdz brauktuves malai) kopšanu (6.punkts).

[10.2] Satversmes tiesa 2004.gada 21.maija spriedumā lietā Nr.2003-23-01 „Par likuma „Par pašvaldībām" 43.panta pirmās daļas 6.punkta atbilstību Latvijas Republikas Satversmes 91., 106. un 107.pantam" norādīja, ka, kaut arī apstrīdētā norma dod tiesības pašvaldībai izdot saistošos noteikumus par īpašumam piegulošās publiskā lietošanā esošās teritorijas uzkopšanu un paredzēt atbildību par šo noteikumu nepildīšanu, nav pamata uzskatīt, ka tā paredz piespiedu darbu. No iepriekšminētā var secināt, ka īpašumam piegulošās publiskā lietošanā esošās teritorijas uzkopšana uzskatāma nevis par piespiedu darbu, bet gan par pienākumu, ko uzliek īpašums. Īpašumam piegulošo publiskā lietošanā esošo teritoriju uzkopšanas pienākums gulstas uz visiem īpašniekiem, kuriem pieder nekustamais īpašums attiecīgajā administratīvajā teritorijā, ja šim īpašumam tieši blakus ir publiskā lietošanā esoša teritorija.

Pieteicējas subjektīvais viedoklis, ka minētais Satversmes tiesas spriedums ir nepamatots un ir pretrunā ar Eiropas Savienības (Kopienu) tiesību normām un principiem, nevar ietekmēt tiesas nolēmumu izskatāmajā lietā pēc būtības. Turklāt norādāms, ka saskaņā ar Satversmes tiesas likuma 32.panta otro daļu Satversmes tiesas spriedums un tajā sniegtā attiecīgās tiesību normas interpretācija ir obligāta visām valsts un pašvaldību institūcijām (arī tiesām) un amatpersonām, kā arī fiziskajām un juridiskajām personām.

[10.3] Attiecībā uz Tiesībsarga atzinumu, tiesa norāda, ka atbilstoši Tiesībsarga likuma 23.panta pirmajai daļai ikvienai privātpersonai ir tiesības vērsties Tiesībsarga birojā ar iesniegumu. Izskatot iesniegumu, Tiesībsargs sniedz atzinumu, kurā atbilstoši šī likuma 25.panta trešajai daļai var ietvert ieteikumu konstatētā pārkāpuma novēršanai, kā arī, ja tas nepieciešams, citus ieteikumus. Taču jāņem vērā, ka saskaņā ar minētā likuma 25.panta ceturto daļu Tiesībsarga atzinumam ir tikai rekomendējošs raksturs. Līdz ar to tajā ietvertie ieteikumi nav juridiski obligāti saistoši.

Tādējādi pieteicējas arguments, ka pašvaldībai bija jāievēro Tiesībsarga atzinumā norādītais, ir nepamatots.

[10] Ievērojot šajā spriedumā izklāstīto, tiesa atzīst, ka Lēmums ir atstājams negrozīts, bet *M.E.* pieteikums par tā atcelšanu ir noraidāms kā nepamatots.

**Rezolutīvā daļa**

Pamatojoties uz Administratīvā procesa likuma 246.-251., 289. – 291.pantu, Latvijas Administratīvo pārkāpumu kodeksa 286.panta pirmās daļas 1.punktu, tiesa

n o s p r i e d a

*noraidīt M.E.* (personas kods */personas kods/*) sūdzību par Liepājas pilsētas pašvaldības policijas priekšnieka 2011.gada 16.marta lēmuma Nr.D48-142/237 atcelšanu.

*Atstāt negrozītu* Liepājas pilsētas pašvaldības policijas priekšnieka 2011.gada 16.marta lēmumu Nr.D48-142/237.

Spriedumu var pārsūdzēt Administratīvajā apgabaltiesā divdesmit dienu laikā no tā pieņemšanas dienas, iesniedzot apelācijas sūdzību Administratīvās rajona tiesas Liepājas tiesu namā.

Tiesnese A.Kudrēviča